

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 12ης Σεπτεμβρίου 2013*

«Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 1, παράγραφος 1 — Πεδίο εφαρμογής — Έννοια “αστικές και εμπορικές υποθέσεις” — Αγωγή ασκηθείσα από δημόσια αρχή — Αποκατάσταση ζημίας που προκλήθηκε από συμμετοχή σε φορολογική απάτη τρίτου μη υποκείμενου στον ΦΠΑ»

Στην υπόθεση C-49/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Østre Landsret (Δανία) με απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Ιανουαρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

κατά

Sunico ApS,

M & B Holding ApS,

Sunil Kumar Harwani,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Ε. Jarašiūnas, Α. Ó Caoimh, C. Toader (εισηγήτρια) και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Φεβρουαρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Sunico ApS, M & B Holding ApS και Sunil Kumar Harwani, εκπροσωπούμενοι από τον O. Spiermann, advokat,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τους L. Christie και S. Ossowski, καθώς και από την S. Lee, επικουρούμενη από τον A. Henshaw, barrister,

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Klingele,
 - η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Wilderspin και την C. Barslev,
- αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 11ης Απριλίου 2013,
- εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Φορολογική και Τελωνειακή Διοίκηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, στο εξής: Commissioners) και, αφετέρου, της Sunico ApS, της M & B Holding ApS και του S. K. Harwani (στο εξής, από κοινού: Sunico), με αντικείμενο τη διαδικασία επικυρώσεως της διαταχθείσας κατόπιν αιτήματος των Commissioners συντηρητικής κατασχέσεως των περιουσιακών στοιχείων της Sunico που βρίσκονται στη δανική επικράτεια.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 44/2001

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7 του κανονισμού 44/2001 έχουν ως εξής:
 - «(6) Για να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο οι κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων να καθορίζονται από δεσμευτικό και άμεσα εφαρμοστέο κοινοτικό νομοθέτημα.
 - (7) Το πεδίο εφαρμογής του ανά χείρας κανονισμού πρέπει να καλύπτει όλες τις κύριες αστικές και εμπορικές υποθέσεις εκτός από κάποια σαφώς καθορισμένα ζητήματα.»
- 4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού καθορίζει το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ως εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Δεν καλύπτει ιδίως φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις.»

Η Συμφωνία ΕΚ-Δανίας

- 5 Η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 19 Οκτωβρίου 2005 (ΕΕ 2005, L 299, σ. 62, στο εξής: Συμφωνία ΕΚ-Δανίας), και εγκρίθηκε, στο όνομα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την απόφαση 2006/325/ΕΚ του

Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2006 (ΕΕ L 120, σ. 22), έχει ως σκοπό την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 44/2001, καθώς και των μέτρων εφαρμογής του, στις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου της Δανίας. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 2, αυτής, η Συμφωνία ΕΚ-Δανίας τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2007 (ΕΕ 2007, L 94, σ. 70).

- 6 Το προοίμιο της συμφωνίας αυτής έχει ως εξής:

«[...]

Εκτιμώντας ότι το Δικαστήριο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] θα πρέπει να έχει δικαιοδοσία έκδοσης προδικαστικών αποφάσεων, με τις ίδιες προϋποθέσεις, σε ζητήματα που αφορούν το κύρος και την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας, τα οποία τίθενται από δικαστήριο της Δανίας και ότι τα δικαστήρια της Δανίας θα πρέπει να μπορούν να παραπέμπουν προδικαστικά ερωτήματα, με τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τα δικαστήρια άλλων κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία του κανονισμού [44/2001] και των μέτρων εφαρμογής του,

[...]».

- 7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω Συμφωνίας, με τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία και αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», έχει ως εξής:

«Οι διατάξεις του κανονισμού [44/2001], ο οποίος προσαρτάται στην παρούσα συμφωνία και αποτελεί μέρος της, μαζί με τα μέτρα εφαρμογής του, τα οποία εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 74, παράγραφος 2, του κανονισμού και –όσον αφορά τα μέτρα εφαρμογής που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας– εφαρμόζονται από [το Βασίλειο της Δανίας], όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 της παρούσας συμφωνίας, και τα μέτρα τα οποία εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 74, παράγραφος 1, του κανονισμού, εφαρμόζονται, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, που ισχύει στις σχέσεις μεταξύ της [Ένωσης] και [του Βασιλείου της Δανίας].»

- 8 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 6, της ίδιας Συμφωνίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] όσον αφορά την ερμηνεία της συμφωνίας», ορίζει τα εξής:

«1. Εάν ανακύψει ζήτημα επί του κύρους ή της ερμηνείας της παρούσας συμφωνίας σε υπόθεση η οποία εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου της Δανίας, το εν λόγω δικαστήριο παραπέμπει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού, οσάκις υπό τις ίδιες προϋποθέσεις θα υπήρχε ανάλογη απαίτηση από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τον κανονισμό [44/2001] και τα μέτρα εφαρμογής του, που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της παρούσας συμφωνίας.

[...]

6. Εάν οι τροποποιήσεις των διατάξεων της Συνθήκης [ΕΚ] που αφορούν τις αποφάσεις του Δικαστηρίου, συνεπάγονται επιπτώσεις για τις αποφάσεις που εκδόθηκαν σχετικά με τον κανονισμό [44/2001], [το Βασίλειο της Δανίας] μπορεί να κοινοποιεί στην Επιτροπή την απόφασή της να μην εφαρμόσει τις τροποποιήσεις στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται κατά την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων ή εντός 60 ημερών από αυτή.

Στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι επήλθε η λύση της παρούσας συμφωνίας. Η λύση παράγει αποτελέσματα εντός τριών μηνών από την κοινοποίησή της.»

Το δανικό δίκαιο

- 9 Το άρθρο 634, παράγραφος 1, του δανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας (retsplejeloven) ορίζει τα εξής:

«Εντός εβδομάδος από την ημερομηνία της συντηρητικής κατάσχεσης, ο δανειστής οφείλει να ασκήσει αγωγή με αντικείμενο την απαίτηση για την εξασφάλιση της οποίας διατάχθηκε η κατάσχεση αυτή, εκτός αν ο οφειλέτης αναγνωρίσει την απαίτηση του δανειστή κατά τη διάρκεια ή μετά τη διαδικασία της συντηρητικής κατάσχεσης. Κατά τη διάρκεια της δίκης, ο δανειστής οφείλει επίσης να καταθέσει ειδική αίτηση για την επικύρωση της συντηρητικής κατάσχεσης.»

- 10 Το άρθρο 634, παράγραφος 5, του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Αν η επίδικη απαίτηση αποτελεί αντικείμενο δίκης που εκκρεμεί ενώπιον αλλοδαπού δικαστηρίου του οποίου η απόφαση αναμένεται να έχει δεσμευτική ισχύ στη Δανία, η έκδοση της απόφασης επί του ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά την παράγραφο 1 πρέπει να αναβληθεί έως ότου εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση στην αλλοδαπή υπόθεση. Εντούτοις, το δικαστήριο μπορεί να αποφαινεται αμέσως για ζητήματα σχετικά με την επικύρωση της διαταγής περί συντηρητικής κατάσχεσης.»

Η κύρια δίκη και το προδικαστικό ερώτημα

- 11 Κατόπιν απάτης περί τον φόρο προστιθέμενης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ) τύπου «γαϊτανάκι» (carrousel), η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μη απόδοση του φόρου αυτού επί των εκρών και την πρόκληση ζημίας σε βάρος του Αγγλικού Δημοσίου, οι Commissioners κίνησαν ένδικες διαδικασίες τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στη Δανία.
- 12 Αφενός, όσον αφορά την ένδικη διαδικασία στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι Commissioners, στις 17 Μαΐου 2010, άσκησαν αγωγή ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ηνωμένο Βασίλειο) κατά διαφόρων νομικών και φυσικών προσώπων εγκατεστημένων στη Δανία, μεταξύ των οποίων η Sunico.
- 13 Το ζήτημα που τέθηκε ενώπιον του δικαστηρίου αυτού ήταν αν οι Commissioners μπορούσαν να προβάλουν έναντι κατοίκων αλλοδαπής, όπως η Sunico, στο πλαίσιο αγωγής αποζημίωσης (claim for damages), αξίωση για την αποκατάσταση ζημίας αντιστοιχούσας στο ποσό του ΦΠΑ τον οποίο δεν απέδωσε πρόσωπο μη υποκείμενο στον φόρο αυτό εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, για τον λόγο ότι οι εν λόγω κάτοικοι αλλοδαπής μετείχαν σε «παράνομες ενέργειες που ισοδυναμούν με οργανωμένη συμφωνία με σκοπό την απάτη» (tortious conspiracy to defraud) κατά την έννοια του αγγλικού δικαίου. Πιο συγκεκριμένα, οι Commissioners υποστήριζαν ότι οι εν λόγω κάτοικοι αλλοδαπής διέπραξαν, εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, απάτη περί τον ΦΠΑ τύπου «γαϊτανάκι» (carrousel). Οι Commissioners φρονούσαν επίσης ότι οι ως άνω κάτοικοι αλλοδαπής, δεδομένου ότι δεν ήταν υποκείμενοι στον ΦΠΑ εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, υπήρξαν οι πραγματικοί αποδέκτες των ποσών τα οποία αποκτήθηκαν χάρη στον ανωτέρω μηχανισμό φοροδιαφυγής.
- 14 Το υποκείμενο στον ΦΠΑ εντός του Ηνωμένου Βασιλείου πρόσωπο, το οποίο εμπλέκεται στον ανωτέρω μηχανισμό φοροδιαφυγής, δεν είναι διάδικος ούτε της δίκης ενώπιον του High Court of Justice ούτε της κύριας δίκης.
- 15 Δεδομένου ότι οι ως άνω κάτοικοι αλλοδαπής δεν υπείχαν ευθύνη δυνάμει της νομοθεσίας περί ΦΠΑ εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, οι Commissioners στήριξαν την ενώπιον του High Court of Justice αγωγή τους σε εκείνες τις διατάξεις της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους σχετικά με την ευθύνη από αδικοπραξία (tort) οι οποίες αφορούν τη οργανωμένη συμφωνία με χρήση παράνομων μέσων (unlawful means conspiracy).

- 16 Κατά τον χρόνο της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης, εξακολουθούσε να εκκρεμεί η εκδίκαση της αγωγής ενώπιον του High Court of Justice.
- 17 Πριν από την άσκηση της αγωγής αυτής, οι δανικές φορολογικές αρχές, κατόπιν αιτήματος των Commissioners, κοινοποίησαν προς αυτούς στοιχεία για τους εναγόμενους ενώπιον του High Court of Justice κατοίκους αλλοδαπής, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 1798/2003 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2003, για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του φόρου προστιθεμένης αξίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 218/92 (ΕΕ L 264, σ. 1).
- 18 Αφετέρου, οι Commissioners κίνησαν ένδικες διαδικασίες στη Δανία.
- 19 Στις 18 Μαΐου 2010, κατόπιν αιτήσεως των Commissioners, το fogedret i København [δικαστήριο εκτελέσεως της Κοπεγχάγης (Δανία)] διέταξε τη συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που ανήκαν στη Sunico και βρισκόνταν στη δανική επικράτεια, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ικανοποίηση της αξιώσεως αποζημιώσεως των Commissioners.
- 20 Η Sunico κατέθεσε αίτηση ανακλήσεως των διαταγών συντηρητικής κατασχέσεως την οποία απέρριψε το Østre Landsret (Δανία) στις 2 Ιουλίου 2010.
- 21 Με χωριστό δικόγραφο, που κατέθεσαν στις 25 Μαΐου 2010 ενώπιον του Københavns byret (πρωτοδικείο Κοπεγχάγης, Δανία), οι Commissioners ζήτησαν, κατά το άρθρο 634, παράγραφος 1, του δανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, από το δικαστήριο αυτό, αφενός, να επικυρώσει τη συντηρητική κατάσχεση που διέταξε το fogedret i København και, αφετέρου, να υποχρεώσει την εναγόμενη στην καταβολή ποσού 40 391 100,01 λιρών στερλινών (GBP), το οποίο αντιστοιχούσε στο ποσό του μη αποδοθέντος ΦΠΑ.
- 22 Η Sunico ζήτησε, αφενός, την απόρριψη του καταψηφιστικού αιτήματος των Commissioners ως απαράδεκτου, ή τουλάχιστον ως αβάσιμου, και, αφετέρου, όσον αφορά το τμήμα του δικογράφου που αναφέρεται στη συντηρητική κατάσχεση, την ακύρωση των διαταγών συντηρητικής κατασχέσεως.
- 23 Με την από 8 Σεπτεμβρίου 2010 διαταγή, το Københavns byret παρέπεμψε την υπόθεση στο αιτούν δικαστήριο.
- 24 Το δικαστήριο αυτό αποφάσισε να εξετάσει χωριστά το ζήτημα αν, κατά το άρθρο 634, παράγραφος 5, του δανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, οφείλει να αναστείλει τις ένδικες διαδικασίες των οποίων επιλήφθηκε έως ότου το High Court of Justice εκδώσει την απόφασή του.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, μεταξύ άλλων, αν αγωγή όπως αυτή που ασκήθηκε στις 17 Μαΐου 2010 ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, με αποτέλεσμα να μπορεί να αναγνωριστεί και να εκτελεστεί στη Δανία δικαστική απόφαση των εν λόγω δικαστηρίων κατ' εφαρμογή του κανονισμού αυτού και της Συμφωνίας ΕΚ-Δανίας.
- 26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Østre Landsret αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 44 του κανονισμού 44/2001 [...] την έννοια ότι στο πεδίο εφαρμογής του εμπίπτει η περίπτωση στην οποία οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους έχουν ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως κατά επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος υποστηρίζοντας ότι, βάσει όσων προβλέπονται στο δίκαιο του πρώτου κράτους μέλους, σε βάρος των αρχών αυτών διαπράχθηκε το αδίκημα της παράνομης συμφωνίας με σκοπό την απάτη (tortious conspiracy to defraud) λόγω συμμετοχής των εναγομένων σε ενέργειες για τη μη απόδοση του ΦΠΑ που οφειλόταν σε αυτό το κράτος μέλος;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 27 Καταρχάς διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 28 Πράγματι, όπως επιβεβαίωσε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, μετά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, με την οποία καταργήθηκε το άρθρο 68 ΕΚ, το Βασίλειο της Δανίας δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 6, της Συμφωνίας ΕΚ-Δανίας, να κοινοποιήσει στην Επιτροπή, εντός 60 ημερών από της ημερομηνίας έναρξεως της ισχύος της ως άνω τροποποιήσεως της Συνθήκης ΕΚ, την απόφασή του να μην εφαρμόσει την τροποποίηση αυτή. Εξ αυτού έπεται ότι, μετά την κατάργηση του άρθρου 68 ΕΚ, η παροχή της δυνατότητας υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων σχετικών με τη δικαστική συνεργασία επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων και στα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικο μέσο ισχύει επίσης για το αιτούν δικαστήριο.
- 29 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το δικαστήριο αυτό ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, πρέπει να ερμηνεύεται ως καλύπτουσα αγωγή με την οποία μια δημόσια αρχή κράτους μέλους προβάλλει έναντι φυσικών και νομικών προσώπων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος αξίωση αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από παράνομη οργανωμένη συμφωνία με σκοπό την απάτη περί τον ΦΠΑ ο οποίος οφείλεται στο πρώτο κράτος μέλος.
- 30 Η Sunico, η οποία επιθυμεί τη συνέχιση της ένδικης διαδικασίας που έχει κινηθεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, υποστηρίζει ότι η απόφαση που θα εκδώσουν τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου στο πλαίσιο της αγωγής αποζημιώσεως που ασκήθηκε κατ' αυτής δεν θα μπορεί να παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα στη Δανία. Η απόφαση αυτή δεν θα είναι εκτελεστή στη Δανία κατ' εφαρμογή του κανονισμού 44/2001, στο μέτρο κατά το οποίο το αίτημα των Commissioners περί καταβολής αποζημιώσεως στηρίζεται στο γεγονός ότι τρίτος, υποκείμενος στον ΦΠΑ εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, δεν απέδωσε τον φόρο αυτό, με αποτέλεσμα το αίτημα αυτό να διέπεται από το αγγλικό δίκαιο περί ΦΠΑ. Ως εκ τούτου, κατά τη Sunico, η ως άνω αγωγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, καθόσον από αυτό εξαιρούνται ρητώς οι φορολογικές υποθέσεις.
- 31 Οι Commissioners, οι οποίοι ζήτησαν την αναστολή των ενδίκων διαδικασιών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, υποστηρίζουν ότι η απόφαση των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου επί της αγωγής αποζημιώσεως που ασκήθηκε κατά της Sunico θα πρέπει να είναι εκτελεστή στη Δανία, κατ' εφαρμογή του κανονισμού 44/2001 και της Συμφωνίας ΕΚ-Δανίας.
- 32 Υπενθυμίζεται προκαταρκτικώς ότι, εφόσον ο κανονισμός 44/2001 έχει πλέον αντικαταστήσει, στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, τη Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), η ερμηνεία την οποία το Δικαστήριο έχει δώσει όσον αφορά τη Σύμβαση αυτή ισχύει επίσης για τον εν λόγω κανονισμό, όταν οι διατάξεις του και οι διατάξεις της Συμβάσεως των Βρυξελλών μπορούν να χαρακτηριστούν ως ισοδύναμες (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, C-645/11, Sapir κ.λπ., σκέψη 31). Επιπλέον, από την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι, όσον αφορά την ερμηνεία, πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της Συμβάσεως των Βρυξελλών και του εν λόγω κανονισμού.
- 33 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, όπως και εκείνο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, περιορίζεται στην έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις». Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το ως άνω πεδίο εφαρμογής οριοθετείται ουσιαστικά από τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη φύση των εννόμων σχέσεων μεταξύ των διαδίκων ή το αντικείμενο της διαφοράς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, C-406/09, Realchemie Nederland, Συλλογή 2011, σ. I-9773, σκέψη 39, και προαναφερθείσα απόφαση Sapir κ.λπ., σκέψη 32).

- 34 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, καίτοι ορισμένες διαφορές μεταξύ δημόσιας αρχής και ιδιώτη ενδέχεται να εμπίπτουν στην εν λόγω έννοια, τούτο δεν ισχύει οσάκις η δημόσια αρχή ενεργεί κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση *Sarir* κ.λπ., σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 35 Προκειμένου να προσδιοριστεί αν συντρέχει τέτοια περίπτωση στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς, όπως αυτή της κύριας δίκης, πρέπει να εξεταστεί η βάση και ο τρόπος ασκήσεως της αγωγής που άσκησαν οι Commissioners, στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώπιον του High Court of Justice (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 2002, C-271/00, *Baten*, Συλλογή 2002, σ. I-10489, σκέψη 31, και της 15 Μαΐου 2003, C-266/01, *Préservatrice foncière TIARD*, Συλλογή 2003, σ. I-4867, σκέψη 23).
- 36 Διαπιστώνεται συναφώς ότι η πραγματική βάση του αιτήματος του οποίου έχει επιληφθεί το ως άνω δικαστήριο συνίσταται στις φερόμενες ως απάτη ενέργειες της Sunico και των λοιπών εναγόμενων ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου κατοίκων αλλοδαπής, στους οποίους έχει προσαφθεί ότι μετείχαν, εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, σε αλυσίδα πωλήσεων εμπορευμάτων με σκοπό την οργάνωση μηχανισμού φοροδιαφυγής τύπου «γαϊτανάκι» (*carrousel*), στο πλαίσιο του οποίου κατέστη δυνατή η μη απόδοση του ΦΠΑ επί των εκροών εκ μέρους υποκείμενου στον φόρο εντός του κράτους μέλους αυτού και ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, υπήρξαν οι πραγματικοί αποδέκτες των ποσών που αποκτήθηκαν χάρη στην προαναφερθείσα φοροδιαφυγή.
- 37 Όσον αφορά τη νομική βάση του αιτήματος των Commissioners, η αγωγή των Commissioners κατά της Sunico στηρίζεται όχι στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου περί ΦΠΑ, αλλά στην προβαλλόμενη συμμετοχή της Sunico σε παράνομη οργανωμένη συμφωνία με σκοπό την απάτη, η οποία εμπίπτει στο δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους περί αδικοπρακτικής ευθύνης.
- 38 Ομοίως, όπως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η Sunico και οι λοιποί κάτοικοι αλλοδαπής που έχουν εναχθεί ενώπιον του High Court of Justice δεν είναι υποκείμενοι στον ΦΠΑ εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, οπότε δεν είναι υπόχρεοι στην απόδοση του φόρου αυτού δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους.
- 39 Όπως επισήμαναν η Επιτροπή και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι Commissioners, στο πλαίσιο της ανωτέρω έννομης σχέσεως, δεν ασκούν εξουσίες που να παρεκκλίνουν από τους κανόνες που ισχύουν για τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών. Ειδικότερα, όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεών της, οι Commissioners, σε αντίθεση με όσα μπορούν γενικώς να πράττουν όταν ενεργούν κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας, δεν έχουν τη δυνατότητα να εκδώσουν οι ίδιοι τον απαιτούμενο για την ικανοποίηση της αξιώσεώς τους εκτελεστό τίτλο, αλλά οφείλουν προς τούτο, σε πλαίσιο όπως αυτό της υπό κρίση υποθέσεως, να αποταθούν στα πολιτικά δικαστήρια.
- 40 Επομένως, η έννομη σχέση μεταξύ των Commissioners και της Sunico δεν αποτελεί έννομη σχέση στηριζόμενη στο δημόσιο δίκαιο, εν προκειμένω στο φορολογικό δίκαιο, η οποία να συνεπάγεται την άσκηση δημόσιας εξουσίας.
- 41 Ασφαλώς, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το ζητούμενο από τους Commissioners ποσό αποζημιώσεως αντιστοιχεί στο ποσό του ΦΠΑ επί των εκροών το οποίο όφειλε υποκείμενος στον εν λόγω φόρο εντός του Ηνωμένου Βασιλείου. Εντούτοις, το γεγονός ότι υφίσταται σύμπτωση μεταξύ, αφενός, της εκτάσεως της αδικοπρακτικής ευθύνης της Sunico έναντι των Commissioners και, αφετέρου, του ποσού της φορολογικής αξιώσεως που έχουν αυτοί έναντι υποκείμενου στον φόρο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποδεικνύει ότι η αγωγή των Commissioners ενώπιον του High Court of Justice αποτελεί άσκηση δημόσιας εξουσίας εκ μέρους τους έναντι της Sunico, καθόσον δεν έχει αμφισβητηθεί ότι η έννομη σχέση μεταξύ των Commissioners και της Sunico διέπεται όχι από τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου περί ΦΠΑ, αλλά από το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους περί αδικοπρακτικής ευθύνης.

- 42 Τέλος, όσον αφορά το ζήτημα αν το αίτημα παροχής πληροφοριών που απηύθυναν οι Commissioners στις δανικές αρχές βάσει του κανονισμού 1798/2003 πριν ασκήσουν αγωγή ενώπιον του High Court of Justice έχει συνέπειες στη φύση των εννόμων σχέσεων μεταξύ των Commissioners και της Sunico, επισημαίνεται ότι από τα στοιχεία της ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφίας δεν προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον του High Court of Justice, οι Commissioners χρησιμοποίησαν αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω των προνομίων δημόσιας εξουσίας που αυτοί διαθέτουν.
- 43 Εντούτοις, όπως υπογράμμισε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών της, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να ελέγξει αν συνέβη κάτι τέτοιο και, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, αν οι Commissioners, στο πλαίσιο της αγωγής τους κατά της Sunico και των λοιπών κατοίκων αλλοδαπής που έχουν εναχθεί ενώπιον του High Court of Justice, τελούσαν στην ίδια κατάσταση με αυτή στην οποία τελεί ένας ιδιώτης.
- 44 Κατόπιν των ανωτέρω, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, πρέπει να ερμηνεύεται ως καλύπτουσα αγωγή με την οποία μια δημόσια αρχή κράτους μέλους προβάλλει έναντι φυσικών και νομικών προσώπων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος αξίωση αποζημίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από παράνομη οργανωμένη συμφωνία με σκοπό την απάτη περί τον ΦΠΑ ο οποίος οφείλεται στο πρώτο κράτος μέλος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Η έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, πρέπει να ερμηνεύεται ως καλύπτουσα αγωγή με την οποία μια δημόσια αρχή κράτους μέλους προβάλλει έναντι φυσικών και νομικών προσώπων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος αξίωση αποζημίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από παράνομη οργανωμένη συμφωνία με σκοπό την απάτη περί τον φόρο προστιθέμενης αξίας ο οποίος οφείλεται στο πρώτο κράτος μέλος.

(υπογραφές)